

Rákosliget

1995. június

I. évfolyam 2. szám

A Polgári Kör terve

Rákosliget Polgári Kör néven működik ezentúl az 1992-ben alakult Csaba - Liget Polgári Kör. Az egyesület április 20-án 18-20 tag részvételével tartotta meg tisztújító közgyűlését a Közösségi Házban.

A közgyűlés előbb elfogadta az addigi munkáról szóló tájékoztatót és a pénztáros jelentését, majd több ponton módosította az alapszabályt.

Ezt követően került sor a vezetőség megválasztására. A Kör elnöke Parrag Emil, titkára Kiss Gábor, pénztárosa Asztalos Miklós lett. Elnökségi tagok még Csekovszky Árpád és Szabó László. Az új tisztségviselők megbízatása két évre szól.

A közgyűlés megvitatta a Kör idei terveit is. Ezek között szerepel egy rajzverseny rendezése a ligeti diákok számára, előadások szervezése Rákosliget múltjáról, jelenéről és jövőjéről, kiállítások helyi művészek alkotásaiból.

Szeretnék elérni, hogy a Hősök tere szebb és rendezettebb legyen. Tennivaló van elég: így a munkás-szobor elszállíttatása, s helyén a rendezési tervnek megfelelően zászlórúd állítása, hogy nemzeti ünnepeinket mi, ligetiek helyben, közösen ünnepelhessük; vagy az I. világháborús emlékmű és környezetének rendbetétele.

A régi, jellegzetes ligeti épületekről fotósorozat készítését tervezik, hogy legalább képen megmaradjanak az utókornak.

A közgyűlésen jelenlévők egyetértettek abban, hogy Rákosliget közelgő centenáriumát egész éves, gazdag programmal szeretnék megünnepelni, amit érdemes alaposan előkészíteni. Ezért egy centenáriumi előkészítő bizottságot alakítottak, amelynek feladata egyrészt annak megvitatása, hogy mikor legyen a centenáriumi év, másrészt az ünnepség- és rendezvénysorozat előkészítése, szervezése. A bizottság tagjai: Csekovszky Árpád, Dombóvári Csaba, Kovács István, Parrag Emil, Prém János, Szöllösi Nagy András és Szűcs László, akik várnak minden ötletet, javaslatot ligetiektől és másoktól egyaránt.

-DCS-

E lapszámunk a
Csaba - Liget Alapítvány
támogatásával készült.

Matuszka Dezső felvétele

Rákosliget, 1947 nyara

Árkok, utak, padok

A kerületi költségvetés az útkarbantartásra, illetve a csapadékvíz-elvezető rendszer karbantartására és felújítására szánt pénzből az alábbi rákosligeti feladatokra biztosít keretet.

Víz-elvezető rendszer felújítása: Jérce utca-Pásztó utca (750.000.-), Heltai Gáspár utca (488.000.-), Lyka Károly utca (500.000.-), a III. utca végén a Liszt Ferenc utca és a zárt elvezető befogadója közötti szakasz (500.000.-), a telkek alatt húzódó zárt elvezető felújítása az I. utca és a Liget sor között (800.000.-) - összesen 3.038.000.- Ft, ami a teljes kerületi keret több mint 12%-a.

- FOLYTATÁS A 4. OLDALON -

Hagyomány?

Igen, most már biztosan hagyomány lesz a Hősök terei iskola életében április 30. Egy évvel ezelőtt ezen a napon adták át az iskola és a kerület egyik büszkeségét, az új tornatermet. Ekkor határoztuk el, hogy minden évben ezt a napot iskolanapként fogjuk megünnepelni. A tantestület tagjai és a gyerekek már hetek óta lázasan készülődtek. Célunk az volt, hogy ne csak a mi kis közösségünk ünnepeljen, hanem minden ligeti lakosnak nyújtsunk megfelelő programot.

Végre elérkezett a nem kis szorongással várt nap, kémleltük az eget, milyen lesz az idő, lestük az utcákat, vajon eljönnek-e a családok? Most már nyugodtan mondhatom, sikeres napunk volt. Az iskola és a Rákosligeti Közösségi Ház megtelt családokkal, gyerekekkel. Volt itt minden, kézműves foglalkozások, sportversenyek, műveltségi vetélkedő, kulturális bemutatók, előadások, játékos versenyek. Soha nem látott nyüzsgés, jókedv töltötte be az iskolát.

Estére a felnőtteket vártuk a vacsorás bátra, ahol a zenét a George Martin zenekar szolgáltatta. Nagy sikere volt a tombolának is. Ezúton is szeretnénk megköszönni a tombolatárgyakat felajánló vállalkozóknak és a szülőknek önzetlenségüket. Az éjjel két óráig tartó bál méltóképpen zárta a napot. Jövőre, április 30-án ismét várunk mindenkit. Nézzük, hogyan is értékelték mások a napot!

*****

Ön kozmetikus, cipész vagy buszsofőr? Netán fogorvos, akit gyerekek aláírásért és pecsétért zargattak? Akkor a részese lett - tudtán kívül is - a Hősök terei iskola iskolanapjának. A *Ne vessünk együtt!* vetélkedő előzetes feladatai ugyanis már napokkal korábban lázban tartották nemcsak a gyerekeket, hanem az érintett felnőtteket is. "Mennyi tizfilléresed van? Hány szurkolót sikerült beszerezned?" - röpködtek a kérdések a szünetekben. A versenyzési láz a vetélkedőn is megmaradt.

Már az első játékok során - amikor lufit kellett térdből térdbe adogatni, vagy milliányi ping-ponglabdát kis homokozó-lapáttal egyenként összeszedgetni - érezték a gyerekek és a nézők, hogy nem mindennapi feladatok várnak rájuk. Lelkesedésük akkor sem csüggedt, amikor a szemüveges, kopaszodó úriember kérésükre nem jött be az iskolába, a boltos pedig nem adott ÁFA-s számlát egyetlen dobozka tejfölért - bár ezzel nyerési esélye jelentősen csökkent. Kellemetlenül csak az érezhette magát, akinek a másikat a nyakába kellett vennie és közben olyan táplálékkal etették - tejföllel -, amit ki nem állhat.

A vetélkedő vége felé már azt is tudtuk, kinek van anyajegy a hasán, ki tud kézenállni és ki tudja énekelni a *Micimackót*... És a végén: az összes versenyző egy szál trikóban és alsóneműben sűtkérezik az udvaron, hogy minél hosszabb láncot tudjon összefűzni a levett ruhákból.

Reméljük, hogy a versenyzők és azok is, akiknek esetleg kellemetlenség okoztunk, csak a szépre emlékeznek majd!

KOLOMPÁR ANNA
tanár

*****

Szóllósi Nagy András (Dina) Trianonról és a Székelyföldről szóló vetített képes előadásnak nagy sikere volt. Sokan eljöttek a régi diákok és tanítványok közül is. A vetítés témája, az előadó felkészültsége, személyes tapasztalata és történelmi ismeretei tették vonzóvá a műsort.

Jellemző, hogy a hallgatók közül még a középkorúak is igen keveset tudnak Trianonról és annak történelmi háttéréről. Így még több ilyen jellegű, a magyarságot érintő történelmi-földrajzi előadásra lenne szükség.

Az előadás végigjárta a békeszerződés körülményeit, majd földrajzi szempontból bemutatta az egyes tájegységeket, a Keleti-Kárpátok kismencedéit (Gyergyói-medence, Csíki-medence, Háromszéki-medence, Fogarasi-medence), annak természeti, történelmi és

kulturális értékeit egyaránt. Végigkalauzolt bennünket Mádéfalvától a Gyilkos-tóig, Marosvásárhelytől Kolozsvárig.

Az előadásból megismerhettük Erdély nagyjait - Tamási Áron, Benedek Elek, Orbán Balázs és Sütő András írókat, Szervatius Jenő és Szervatius Tibor szobrászművészeket és a csíkszögödi Nagy Imre festőművészt. Megismertük a népi építészet, fafaragás, fizekasság kultúrtörténeti értékeit, és barangolhattunk a Hargita ősfenyveseiben. Bejártuk a Békás-szoros és a csángó vidék vadregényes tájait. Nagyon sokszínű és szerteágazó információval, képanyaggal lettünk gazdagabbak a másfél órás előadás alatt.

FARKAS JÁNOS
tanár

*****

A színészmesterséget nem lehet elég korán kezdeni. Ennek a gondolatnak a jegyében álltak színpadra iskolánk alsó tagozatos diákjai a Rákosligeti Közösségi Házban, hogy megmutassák szüleiknek, nagyszüleiknek, testvéreiknek és barátaiknak, hogy az iskola nem csupán tollbamondásból és szorzótáblából áll, hanem ezeknél sokkal vidámabb dolgokból is: meséből, versből, játékból, táncból és dalból.

Azt mondják, a szülő a leghálásabb közönség, mert mindennek tapsol, bármit tegyen is gyermeke a színpadon. Erre a délelőttre ez a megjegyzés nem illet, hiszen a közönség türelmesen, őszinte érdeklődéssel ülte végig a több mint két órás műsort, tapsolt és nevetett - nemcsak a saját gyermeke produkcióján -, és örült, hogy ennyi tehetséges kisgyereket láthatott szerepelni.

SCHILLER RITA
tanár

*****

Harcos labdajátékok sorozata kezdődött 11 órakor a tornateremben. A legkisebbek, az elsősök a *labdabomba* játékban mérték össze erejüket. A másodosok ugyancsak labdával döngették el egymást. A harmadosok harcos elszántsággal ritkították az ellenfél sorait a *partizánkidobó* játékban. A legbékésebbek a negyedikesek voltak, akik zsinórban gyűjtötték a pontokat a *zsinórlabdában*. A népes szurkolótábor pedig rekedtre kiabálta magát.

ÁGOSTONNÉ TAKÁCS ERZSÉBET
tanítónő

*****

Vasárnap délelőtt elsős kisfiammal nem kellett messzire mennünk, hogy igazán jó programban legyen részünk - a Hősök terei iskola iskolanapjára készültünk. Előző napon a részletes ismertetőből kiválasztottuk a bennünket érdeklő programokat. Az igazán bőséges választék a valóságban is gazdagnak bizonyult. Először a Rákosligeti Közösségi Házban kaptunk egy kis ízelítőt az alsósok irodalmi műsorából. A műsorszámok ötletesek, változatosak voltak, így a szülők és gyerekek érdeklődését egyaránt lekötötték.

Ezzel párhuzamosan az iskola főépületében is teltház programok zajlottak: a kicsiknek 5-6 átrendezett tanterem kínált kézművesprogramokat (gyöngyfűzés, agyagozás, gipszöntés, bábkészítés, makramé, stb.). Innen minden gyerek az alkotómunka örömeivel és egyben egy szép alkotással gazdagabban térhetett haza, vagy nézhetett további lehetőségek után, mert sportversenyek zajlottak az új tornateremben és a kinti pályán.

Finom falatokat lehetett kóstolgatni az ebédlőben, vagy pihenésképpen egyszerűen csak gyönyörködhattunk a folyosókat díszítő különleges szépségű, igényes gyermekmunkákban.

A teljesség igénye nélkül dióhéjban ennyit az iskolanapról azoknak, akik csak jövőre győződnek meg minderről személyesen. Mi pedig, akik ott voltunk, gratulálunk, és köszönjük!

CSÍKY ZSUZSA
szülő

Összeállította:

DOBOS ZSUZSANNA
igazgató-helyettes

Kell-e Polgári Kör?

A nevét *Rákosligetire* változtatott Polgári Kör legutóbbi közgyűlésén egy igen érdekes és tanulságos felszólalás hangzott el, napirenden kívül. Arról volt szó, hogy van-e értelme az egész munkának, amit a Polgári Kör végez. Nem lenne-e okosabb megszüntetni az egészet. Hiszen most is, amikor új nevet akarunk adni és új alapszabályt, most is csak tizenhatalan vagyunk jelen a beiratkozott 70 tagból.

Az elhangzott felszólalás két nagyon fontos hiányosságra mutat rá. Az egyik, hogy nem tudunk jó kapcsolatot, összeköttetést kiépíteni a kerület és az iskolák vezetőivel, a másik, hogy ugyanígy jártunk az ifjúsággal. Az első nyilvánvalóan hiba, amelynek kiküszöbölése elsőrangú feladata lesz az újonnan megválasztott vezetőségnek.

A másodikról azonban kell egy kicsit beszélni. 1929-ben kerültem ide. Itt nőtem fel. Emlékeimben a Polgári Kör egy épület egy kuglipályával. A közélet, de főként az ifjúságé, itt zajlott le anélkül, hogy mi, akkori fiatalok tagjai lettünk volna egy *Polgári Kör* nevű egyesületnek. Azt sem tudom, hogy volt-e. Itt zajlottak le a bálók, itt rendeztük a cserkészek vidám előadástestjeit (Márk Tivadar jelmezeiben), itt látott először igazi népi táncokat Rákosmente a Szt. Imre Kollégium előadásában. Megemlékeztünk a Kalevala születéséről, könyvnapot rendeztünk, és Sinka István olvasott fel verseiből az akkori színpadon. Önképzőkör működött *Csokonai Kör* néven, és kamarazenekar tartott hangversenyeket.

Ma a Közösségi Házban hatvan év után újból pezseg az élet. Mind e foglalkozásra van érdeklődés. Térjünk hát most vissza a "napirenden kívüli" előadás elejéhez! Szünjék hát meg a Polgári Kör? A válasz nyilvánvalóan: nem. De ha ilyen formában marad meg, akkor csak egy pár - megválasztott - ember ügye lesz. Ha azonban igényt tartunk mindazokra, akiket az előadó felsorolt, akkor vissza kell térnünk a kezdetekhez, az asztaltársasághoz, az időnkénti összejövetelekhez. Amelyekre talán el-eljőnnének azok a pedagógusok, akiket most hiába vártunk, és egy havi barátságos beszélgetésre eljőnnének fiatalabbak is, akiknek van valami elképzelésük arról, hogy mit lenne jó csinálni nekik, velük, értük. Megbeszélhetnénk, mit tud a Polgári Kör segíteni nekik, vagy kapni tőlük.

HORVÁTH GÁBOR

A rákosligeti katolikus egyházközösség megalakulása

A telep lakóinak többsége római katolikus vallású volt, egyházilag a terület 1899. novemberétől Rákoscsabához tartozott. A "templomépítő bizottság" 1903-ban alakult meg, elnöke dr. Wlassics Gyula volt. Engedéllyel az új Állami Elemi Iskola egyik tantermében összecuszkható faoltárt építettek a hívek, ahol 1903. október 18-án volt az első mise. A miséket fővárosi hitoktatók végezték, engedéllyel.

Az első úrnapi körmenet 1910. május 29-én volt. A mai lelkészlakot 1910. augusztus 26-án vették meg a hívek, s a község ajándékként 1911-ben birtokba vehették a mai templom helyét. 1913. november 1-jén elfogadták Stanek Pál építész templom-tervezését, és 1914. május 1-jén megtörtént az ünnepélyes alapkövetétel.

- FOLYTATÁS A 4. OLDALON -

Rákosliget története II.

Jómagam is sok szállal kötődöm Rákosligethez. Apai nagyszüleim 1909-ben költöztek ide először, itt született apám is. A Török, a Dvoracsek (Dombóvári) és a Hornung (Hargitai) család ma is a rokonságomat jelentik. Negyven évvel ezelőtt jártam egy fél évig a ligeti fiúiskolába, gyermekeim édesanyja is rákosligeti születésű.

Rákosliget kialakulására vonatkozó adatok bőséges tárháza az a kézirat, amelyet Huzlicska Károly készített, emléket állítva ezzel atyjának, Huzlicska Sámuelnek, aki a telep egyik alapítója volt.

A múlt század végén a fővárosi lakásinség megoldásán fáradozott többek között a Magyarországi Szociáldemokrata Párt (SZDP) is. A *Népszavában* több cikk jelent meg e témában a millennium előtti években. Az újság arra is jó volt, hogy segítségével gyűlésre hívják a főváros nagy gyárainak szervezett munkásait.

Az egyik ilyen népligeti népgyűlésen, ahol a lakás-helyzetről volt szó, Kürschner Jakab, az SZDP vezetőségi tagja, a Munkás Betegsegélyező Pénztár titkára szónokolt. A hallgatóság hozzászólásai miatt viharossá vált gyűlést a csendőrség feloszlatta. Kürschner, Kiss Károly, Huzlicska Sámuel és még néhányan a Hungária körút és a Kőbányai út sarkán akkor állt vendéglőben tovább folytatták a tervezetést.

Kürschner elmondta, hogy a Pénztár és az SZDP vezetősége elhatározta, szövetkezeti alapon kertes mintatelepet létesítenek a munkások részére. Mindjárt meg is alakították az előkészítő bizottságot. Memorandum is készült a Kereskedelmi és Ipari Minisztérium felé, amelyben rögzítették a szövetkezet nevét: Munkás Otthon. A memorandum továbbítását Kürschner Jakab vállalta.

Mivel abban az időben a minisztérium éppen törvényjavaslatot készített elő a munkáslakásokat illetően, szívesen fogadták a memorandumot. Lovag Fackh Károly miniszteri tanácsos kapta feladatul a telep megszervezését. A megválasztott bizottság megkezdte a tagság szervezését, elsősorban a Kőbányai úti nagy üzemekben, valamint a *Népszavában* több alkalommal is megjelentetett felhívások útján.

1897. október 20-án a felügyeleti bizottság megtárgyalta a szövetkezet alapszabály-tervezetét, majd a Belügy-minisztérium jóváhagyta a tagság kötelezettségeit részletesen tartalmazó alapszabályt.

A telep felépítéséhez 2 millió forintra volt szükség. Ennek egyik felét 6,85%-os kamattal a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank hitelezte, a másik felét 1.000 darab 100 forintos kölcsönkötvény kibocsátásával teremtették elő. A kötvények felét a Pénzügyminisztérium vette át, a másik 500 darabon osztozott Dreher Antal sörgyáros, Drasche téglagyáros, Krupp Artúr acélgyáros és még néhány vállalkozó.

1898. október 21-én arról tudósított a *Népszava*, hogy megvan a pénz, indulhat az első 500 ház felépítése. Néhány részlet a tervdokumentációból: egy kétszobás háztelek - mint alapegység - 160 négyzetméter, 590 négyzetméter; az utcai oldal 19 méter, a telek mélysége 31 méter; a ház mintegy 60 négyzetméter alapterületű; a főtér bal oldalán 200 személyt befogadó kultúrház építendő (ez a mai Közösségi Ház); a járdák szélén egymástól 5-6 méterre fákat kell ültetni. A mai Liget soron "dekoratív" építkezésekre tartottak meg telkeket.

(Folytatjuk)

DR. DOMBÓVÁRI ANTAL

Az optimista tájékoztató után (lásd: I. évfolyam 1. szám) a Rákosligeti Közösségi Ház évadzáró rendezvényeiről, a nyári nyitva tartási menetrendről, s néhány új őszi tervéről tájékoztatja a *Rákosliget* tisztelt olvasóit.

CSILLAGPATIKA KLUBUNK, az okkult tudományok és a természetgyógyászat kedvelőinek klubja 1995. június 12-én 18 órától tartja évadzáró összejövetelét a kamarateremben.

Ugyanezen a napon, szintén 18 órától rendezi nyár előtti utolsó vetítését a HELYTÖRTÉNETI KLUB Szöllösi Nagy András (Dina) tanár úr vezetésével ERDÉLYORSZÁG címmel. Az első látóvalók Nagyváradra, Kalotaszegre és Kolozsvárra kalauzolják az érdeklődőket.

Június 16-án, pénteken a PETROL zenekarral búcsúzzunk az első félévi KONCERTKLUBBAN. A PETROL zenészei a volt DANS, WHITE SIDE és SCANDAL együttesekből verbuválódtak.

Az évadzáró NOSZTALGIA EST: június 17-én, szombaton, a szokás szerint 20 órától éjjelig táncolhat a PENTA TONE zenekar hangjaira. Előzetes asztalfoglalás a 258-0518 vagy a 256-0267 telefonszámon.

A szünidős nyári napokon sem szünetelünk!

Minden kedden és pénteken este 22 óráig "szabad a ház" a játszani, beszélgetni, a "csak-úgy-összejönni" akaróknak: lehet sakkozni, ping-pongozni, darts-ozni. Hétfőn és szerdán karatézunk. A szövetszakkörösök sem pihennek. Szóval, nyáron sem "dugjuk el a kulcsot"!

A LANDOLÓ SÖRÖZŐ a LIGET-UDVAR kertjében hangulatos környezetben a hétvégék kivételével minden nap várja vendégeit. Dolgozik a SEGA játszóház, és immár ON-LINE (műholdas) rendszerben a LIGETI TOTÓZÓ is.

ELŐZETES őszi terveinkről! Szeptember 9-én, szombaton: ÚJTELEPI VÍGSÁGOK! Egész napos nép-ünnepély a Diadal úti iskola kertjében. ROCK AND ROLL tánciskola péntek délutánonként! Hétvégi JÁTSZÓHÁZ táncos és kézműves foglalkozásokkal! BÁBSZAKKÖR gyermekeknek! .....stb. ....stb. ....

Ősszel változatlan áron indítjuk újra hagyományos programjainkat! De mindezekről bővebben majd a következő számban. Addig is, nyáron is szeretettel várjuk kedves látogatóinkat!

Árkok, utak, padok

- FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL -

Vízvezető rendszer karbantartása: a VII. utca végén a vízvezetés megoldása, illetve a Liszt Ferenc utcai árkok tisztítása (375.000.-), a Liget sor és a II. utca sarkán az áteresztisztítása (40.000.-), a Tarack utca sarkán az árkok helyreállítása (60.000.-) - összesen 475.000.- Ft, a teljes kerületi keret 7%-a.

Útfenntartás: Heltai Gáspár utca felső szakaszán útgyalulás, zúzott kő terítése (625.000.-), Ároktó utca felső szakaszán az út javítása (375.000.-), alsó szakaszán és a Besenyszög utca sarkán a burkolat javítása (240.000.-), a Gózon Gyula utca - I. utca sarkán a burkolat javítása (25.000.-) - összesen 1.265.000.- Ft, ami a teljes kerületi keret 8%-a.

A Heltai tér gondozására az idén 231.000.- Ft, a Hősök terére 149.000.- Ft jut; ez a kerületi parkok karbantartására szánt összeg 3,7%-a.

* * * * *

A nyáron felújítják a rákosligeti köztéri padokat. A buszmegállóknak, a Hősök terén és a Heltai téren pótolják a hagyományos padok eltűnt, megrongált támláit, s ahol szükséges, új padokat helyeznek el. A költségeket - mintegy 90.000.- Ft - Dr. Adám Lórántné és Dombóvári Csaba képviselők a rákoscsaba-újtelepi 15. és a rákosligeti 16. választókerületek keretéből biztosítják. (E költségkeretbe egyelőre nem fért bele a Hősök tere délkeleti negyedében található, úgynevezett francia padok felújítása, aminek költségét több mint 110.000.- Ft-ra becsülik.)

-CSB-

A katolikus egyházközösség

- FOLYTATÁS A 3. OLDALRÓL -

A gyorsan megindult építkezés lehetővé tette 1915-ben önálló, helyi káplánság létesítését. Kinevezték Hillenbrand Mórincz újpesti kórházi lelkészt, akinek beiktatása 1915. február 2-án volt. A templom még ebben az évben elkészült. Hillenbrand lelkész javaslatára elhatározták, hogy "borromei Szt. Károly tiszteletére emelik a templomot", így emlékeztek Fackh Károly miniszteri tanácsosra. Főoltárát Strizs István isaszegi oltárépítő készítette: galambszürke, aranyozott, 7 m magas, 3 m széles, s oltárképe Szt. Károlyt ábrázolja, amint Milánó utcáján a pestiseseket áldoztatja - ez Széchy Gyula helybeli festő alkotása volt. A templom ünnepélyes átadására 1915. augusztus 15-én került sor, utána díszbéd volt a Sport Clubban.

KOVÁCS ISTVÁN

(Részlet a szerző Rákosliget nagyközség történeti leírása c. munkájából)

Rákosliget

A RÁKOSLIGETIEK LAPJA

KIADJA: DATUS BT
FELELŐS VEZETŐ: TAKÁCS LÁSZLÓ
FŐSZERKESZTŐ: DOMBÓVÁRI CSABA
SZERKESZTŐSÉG: 1171 BUDAPEST, SZIGETCSÉP UTCA 108.
LEVÉLCÍM: 1172 BUDAPEST, I. UTCA 23.
NYOMTATÁS: DATUS BT NYOMDÁJA